

In laudem Cypriani

ΛΟΓΟΣ ΚΔ΄.

Εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Κυπριανὸν, ἕξ ἀγροῦ μετὰ μίαν τῆς μνεΐας ἡμέραν ἐπανήκοντος.

Α΄. Μικροῦ Κυπριανὸς διέφυγεν ἡμᾶς· ὦ τῆς ζη 35.1172 μΐας! καὶ ὑμεῖς ἠνέσχεσθε, οἱ πάντων μᾶλλον τὸν ἄνδρα θαυμάζοντες, καὶ ταῖς δι' ἔτους τιμώντες ἐκεῖνον τιμαῖς τε καὶ πανηγύρεσι· Κυπριανὸς, οὔ, καὶ τοῖς τᾶλλα ἐπιλήσμοσι, μεμνήσθαι τῶν ἀναγκαίων· εἶπερ τῶν ἀρίστων μάλιστα μνημονευτέον, καὶ ὧν τὸ μεμνήσθαι ὀσιόν τε ὁμοῦ καὶ ὠφέλιμον, Ἄλλ' ἀποδῶμεν σὺν τόκῳ τὸ χρέος, ἂν ἄρα τοσοῦτον εὐποροῦντες φανῶμεν, ἀλλὰ μὴ πάντα ὤμεν ἐν δεεῖς τε καὶ πένητες. Ἄν δὲ καὶ λίαν πένητες, οἶδ' ὅτι συγγνώσεται ἡμῖν καὶ τῆς ὑπερημερίας, καὶ τῆς πενίας, ἐπεὶ καὶ πάντα μεγαλόψυχος ὁ ἀνὴρ καὶ φιλόσοφος· μόνον ἂν, ὅτι μὴ διέφυγεν ἡμᾶς, εὐχαρι στήσωμεν. Εὐχαριστήσωμεν δέ· καὶ γὰρ ἄξιον. Ἀρκτέον δὲ οὕτως, ὡς εἰς καλὸν ὑμῖν ἐπανήκομεν, καὶ καλοῖς μέτροις Θεοῦ, τοῦ πάντα ἐν σταθμῶ καὶ μέτρῳ διορίζοντός τε καὶ διευθύνοντος, ἐκ τῆς ἡσυ χίας ἐπὶ τὸν λόγον, ἐκ τῆς φιλομάρτυρος ἐπὶ μάρτυρας, ἐκ τῆς σωματικῆς ἀνέσεως ἐπὶ τὴν πνευματικὴν ἐστίασιν.

Β΄. Ἐποθοῦμεν ὑμᾶς, ὦ τέκνα, καὶ ἀντεποθοῦμε θα τοῖς ἴσοις μέτροις· πείθομαι γάρ. Ὅρατε πατρός εὐγνωμοσύνην· καὶ τὸ ἑμαυτοῦ λέγω, καὶ τὸ ὑμέτερον μαρτυρῶ, καὶ τοσοῦτον διαζευχθέντες ἀλλήλων, ὅσον τὸν πόθον γνωρίσαι καὶ δοκιμάσαι τῇ ἀπο στάσει, καθάπερ οἱ ζωγράφοι τοὺς πίνακας, πάλιν συνήλθομεν. Ὡς μέγα μνήμης ἐμπύρευμα, καὶ βραχεῖα συνήθεια φίλων, τοῖς τε ἀγαπητικοῖς τὸν τρόπον, καὶ Θεοῦ μιμουμένοις φιλανθρωπίαν! Πῶς δὲ οὐκ ἐμέλλομεν, οἱ Χριστοῦ μαθηταὶ, τοῦ κενωθέντος δι' ἡμᾶς μέχρι δούλου μορφῆς, καὶ ξένους ὄντας τῶν οὐρανίων πρὸς ἑαυτὸν συναγαγόντος, ἀνθ ἔξεσθαί τε καὶ περιέξεσθαι ἀλλήλων, καὶ τηρήσειν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδεσμῶ τῆς εἰρήνης, ἡ νόμου καὶ προφητῶν ἐστὶ μυστήριον, εἴτ' οὖν κεφάλαιον;

Γ΄. Ἐν μὲν δὴ τοῦτο τῆς εὐεργεσίας καὶ πρῶτον, τὸ ὡς τάχιστα προσδραμεῖν ἀλλήλοις καὶ περιπτύξα σθαι. Οὐδὲ γὰρ φέρει τὴν ἀναβολὴν ὁ ζῆλος· καὶ βίος ὅλος ἡμέρα μία τοῖς πόθῳ κάμνουσιν. Δεύτερον δὲ, ὁ 35.1173 καὶ μέγιστον, τὸ μὴ κατόπιν ἐορτῆς δραμεῖν, μηδὲ μαρτύρων μυσταγωγίας ἀπολειφθῆναι, καὶ τῆς ἐν τεῦθεν ἐγγινομένης ἡμῖν τρυφῆς τε καὶ ἀναψύξεως. Ἐγὼ γὰρ τᾶλλα μὲν ὁμολογῶ παντὸς εἶναι νωθέστερος· καὶ πάντα πόθον ἀπεσεισάμην, ἀφ' οὔ Χριστῷ συνεταξάμην, καὶ οὐδὲν αἰρεῖμε τῶν ὅσα τερπνὰ τοῖς ἄλλοις καὶ περισπούδαστα· οὐ πλοῦτος ὁ κάτω συρόμενος καὶ περιτρεπόμενος, οὐ γαστρός ἡδοναί, καὶ κόρος πατὴρ ὕβρεως, οὐκ ἐσθῆς μαλακὴ τε καὶ περιρρέουσα, οὐ λίθων διαύγεια καὶ χάριτες, οὐκ ἀκοὴ γοητεύουσα, οὐκ ὄσφρησις ἐκθηλύνουσα, οὐ κρότοι δήμων καὶ θεάτρων ἐκμαίνοντες, ὧν πάλαι τοῖς βουλομένοις παρεχωρήσαμεν· οὐχ ὅσα τῆς πρώτης γεύσεως ἡμῶν, ἕξ ἧς ἀπολώλαμεν, ἔκγονα· ἀλλὰ καὶ πολλὴν εὐήθειαν καταγινώσκω τῶν κρατεῖσθαι τούτοις ἀνεχομένων, καὶ τὸ τῆς ψυχῆς εὐγενὲς δια φθεῖρειν τῇ περὶ ταῦτα μικροπρεπείᾳ, καὶ ὡς ἐστῶσι προστιθεμένων τοῖς φεύγουσιν. Ἐκεῖνου δὲ λίαν ἀπλήστως ἔχω καὶ περιέχομαι, καὶ τοῦ πάθους ἑμαυ τὸν ἀποδέχομαι· μαρτύρων τιμαῖς ἐπιτέρπομαι, καὶ ἀθλητῶν αἵμασιν ἐπαγάλλομαι· καὶ ἄλλων μὲν οἱ ἄθλοι καὶ

τὸ κρατεῖν, ἐμοὶ δὲ οἱ στέφανοι. Τοσοῦτον προαρπάζω τὴν εὐκοσμίαν, καὶ οὕτως οἰκείου μαι τὰ κατορθώματα!

Δ'. Πᾶσι μὲν δὴ μάρτυσι πανηγυριστέον, καὶ πᾶσιν ἀνοικτέον ἐτοίμως καὶ γλώσσαν, καὶ ἀκοήν, καὶ διὰ νοίαν, καὶ λέγοντάς τι προθύμως περὶ αὐτῶν καὶ ἀκούοντας, καὶ πάντα ἐλάττω νομίζοντας τῆς ἐκεῖ νων ἀθλήσεως. Καὶ γὰρ οὕτως ἔχει, πολλῶν ὄντων ἡμῖν εἰς ὀδηγίαν τοῦ κρείττονος, καὶ πολλῶν τῶν πρὸς ἀρετὴν παιδευμάτων, λόγου, νόμου, προφητῶν, ἀποστόλων, αὐτῶν τῶν Χριστοῦ παθημάτων, τοῦ πρώτου μάρτυρος ἐπὶ τὸν σταυρὸν ἀνελθόντος, κάμει συναγαγόντος, ἵνα προσηλώσῃ τὴν ἐμὴν ἀμαρτίαν, καὶ τὸν ὄφιν θριαμβεύσῃ, καὶ τὸ ξύλον ἀγίασῃ, καὶ τὴν ἡδονὴν νικήσῃ, καὶ τὸν Ἀδὰμ ἀνα σώσῃ, καὶ τὴν εἰκόνα πεσοῦσαν ἀνακαλέσῃται· τοσούτων ὄντων ἡμῖν καὶ τοιούτων, οὐδὲν ἔλαττον ἡμῖν εἰς παιδαγωγίαν οἱ μάρτυρες, ὀλοκαυτώματα λογικὰ, θύματα τέλεια, προσφοραὶ δεκταί, τῆς ἀληθείας κηρύγματα, τοῦ ψεύδους στηλιτεύματα, νόμου συμπλήρωσις, τοῦ γε πνευματικῶς νοουμένου, πλάνης κατάλυσις, κακίας διωγμὸς, ἀμαρτίας κατακλυσμὸς, κόσμου καθάρσιον.

Ε'. Σὺ δέ μοι, Κυπριανέ, τὸ τιμιώτατόν μοι καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα, πλέον ἢ κατὰ τοὺς ἄλλους μάρτυρας (φθόνος γὰρ οὐδεὶς παρὰ μαρτύρων μάρτυσιν)· 35.1176 καὶ σοῦ διαφερόντως ἡττημαί τε τῆς ἀρετῆς, καὶ τῆ μνήμη κουφίζομαι, καὶ ὡσπερ ἔνθους ὑφ' ἡδονῆς γίνομαι, καὶ τινα τρόπον σύνειμί τε τῆ μαρτυρίᾳ, καὶ κοινωνῶ τῆς ἀθλήσεως, καὶ ὅλος πρὸς σέ μετανίσταμαι· τάχα μὲν διὰ τὴν τῶν λόγων οἰκείωσιν, οἷς τοσοῦτον τῶν ἄλλων ἐκράτεις, ὅσον τὰ λογικὰ τῆς ἀλόγου φύσεως (συνεισέρχεται γὰρ, οὐκ οἶδ' ὅπως, φίλτρον τοῖς κατὰ τι συναπτομένοις, οὐχ ἦττον τοῖς λοιποῖς πράγμασιν, ἢ τοῖς περὶ ἀγχιστεῖαν αἵματος)· τάχα δὲ διὰ τὸ τῆς μεταβολῆς ἀθρόον τε καὶ παρά δοξον, ὃ κρείττον λόγου καὶ παραδείγματος. Ἐπεὶ γλυκὺ μὲν ἡλιος μετὰ νέφος, ὧ τέως συνεκα λύπτετο· γλύκιον δὲ τὸ ἔαρ, ὅτι μετὰ χειμῶνος κατ' ἡφειαν· ἡδίω δὲ μειδιῶσα γαλήνη, καὶ θάλασσα ἠπλωμένη, καὶ ταῖς ἀκταῖς προσπαίζουσα μετὰ πνευμάτων στάσιν, καὶ ὠδίνοντα κύματα.

ς'. Οὗτος Κυπριανός, ὧ ἄνδρες (ἵνα οἱ μὲν εἰδότες, ἡδίους γένησθε τῆ ὑπομνήσει, οἱ δὲ ἀγνοοῦντες, μάθητε τὸ κάλλιστον τῶν ἡμετέρων διηγημάτων, καὶ τὴν κοινὴν Χριστιανῶν φιλοτιμίαν), οὗτος ἐκεῖνος, τὸ μέγα ποτὲ Καρχηδονίων ὄνομα, νῦν δὲ τῆς οἰκουμένης ἀπάσης, ὃ πλούτῳ περιφανῆς, καὶ δυναστεία περιβλεπτός, καὶ γένει γνώριμος (εἶ γε μέγιστον εἰς εὐγενείας ἀπόδειξιν, συγκλήτου βουλῆς μετουσία καὶ προεδρία), τὸ τῆς νεότητος ἄνθος, τὸ τῆς φύσεως ἄγαλμα, τὸ τῶν λόγων κράτος, τῶν τε κατὰ φιλοσοφίαν, καὶ ὅσοι τῆς ἄλλης παιδείσεως, καὶ τούτων ὃ βούλει μέρος· ὡς μᾶλλον μὲν τὸ ποικίλον ἢ τὸ ἄκρον ἐν ἐκάστῳ θαυμάζεσθαι, μᾶλλον δὲ τὸ εὐδόκιμον ἐν ἐκάστῳ τῆς περὶ πάντα πολυμαθίας· ἢ, ἵνα διέλω σαφέστερον, τῶν μὲν τῷ ποικίλῳ, τῶν δὲ τῷ ἄκρῳ, ἔστι δὲ ὧν ἀμφοτέροις, πᾶσι δὲ πάντων ἐκράτει.

Ζ'. Τῶν μὲν οὖν λόγων καὶ οἱ λόγοι μάρτυρες, οὓς πολλοὺς καὶ λαμπροὺς ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν κατεβάλετο, ἐπειδὴ γε μετήνεγκε Θεοῦ φιλανθρωπία τὴν παιδείουσιν, τοῦ ποιούντος τὰ πάντα καὶ μετασκευάζοντος, πρὸς τὸ βέλτιον, καὶ τῷ λόγῳ τὴν ἀλογίαν ὑπέκλινεν· τὸ δὲ ἐντεῦθεν, οὐκ οἶδ' ὅπως χρήσωμαι, τῷ λόγῳ καὶ τίς γένωμαι· πῶς μὲν μὴ μακρὸν ἀποτείνω λόγον, καὶ παντελῶς ἔξω τοῦ καιροῦ, πάντων τῶν Κυπριανοῦ μεμνημένους· πῶς δὲ μὴ τὰ μέγιστα ζημιώσω τοὺς παρόντας τοῖς σιωπημένοισι. Ἴν' οὖν μέσῃ βαδίσω τοῦ καιροῦ, καὶ τοῦ πόθου τῶν ἀκούοντων, οὕτω μοι δοκεῖ ποιητέον εἶναι· 35.1177 τὰ μὲν ἄλλα παρεῖναι τοῖς εἰδόσιν, ἐκδιδάσκειν τοὺς ἀγνοοῦντας, εἴπερ εἰσὶ τινες, ἵν' ἀμφοτέροι εὐεργετῶνται ὁμοίως, καὶ οἱ διδάσκοντες τὰ ἐκείνου, καὶ οἱ μανθάνοντες (ἐπειδὴ καὶ τὸ μεμνησθαι

τοῦ ἄν δρὸς, ἀγίασμος, καὶ μέγιστον εἰς παράκλησιν ἄρε τῆς ὁ λόγος)· ἐνὸς δὲ ἢ δύο τῶν ἐκείνου διὰ βραχέων ἐπιμνησθῆναι, καὶ τούτων ὅσα μὴδὲ βουλομένω παρ ελθεῖν δυνατόν.

Η'. Μνησθήσομαι δὲ τοῦ προτέρου βίου, καὶ ἥτις αὐτῷ γέγονε σωτηρίας ὁδὸς, καὶ τίς ἢ κλῆσις, καὶ ἡ πρὸς τὸ κρεῖττον μετάθεσις. Ἐκεῖνο μὲν γε λίαν ἀγεννὲς καὶ μικρόψυχον, οἶεσθαι καθυβρίζεσθαι τὸν ἀθλητὴν τῇ μνήμῃ τῶν σκαιότερων. Ἐπεὶ οὕτω καὶ Παῦλος ἡμῖν οὐκ ἐπαινετὸς ὁ μέγας, καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης ἐν τοῖς κακίοις, καὶ Κυπριανὸς αὐτός· ὁ μὲν τῶν προτέρων ἑαυτοῦ διωγμῶν μεμνημένος, καὶ τῆς τοῦ ζήλου μεταθέσεως, ἴν' ἐκ τοῦ παραλλήλου μάλλον δοξάσῃ τὸν εὐεργέτην· ὁ δὲ τὸν Τελώνην ἑαυτῷ προστιθεὶς ἐν τῇ τῶν μαθητῶν ἀπ ἀριθμήσει, ὡς περ ἄλλο τι τῶν τιμίων ἐπίσημον· ὁ δὲ καὶ μακρῷ λόγῳ στηλιτεύων τὴν προτέραν ἑαυτοῦ κακίαν, ἵνα καὶ τοῦτο θεῶν καρποφορήσῃ, τὴν ἐξ ἀγόρευσιν, καὶ πολλοῖς ὁδὸς γένηται τῆς χρηστοτέρας ἐλπίδος τῶν ἀπὸ κακίας ἐπιστρεφόντων. Τίς οὖν ἢ κακία, καὶ σκοπεῖτε, ὅση καὶ ἡλικία τὸ μέγεθος· Δαιμόνων ἦν θεραπευτής, ὁ Χριστοῦ μαθητὴς ὕστερον· καὶ διώκτης πικρότατος, ὁ μέγας τῆς ἀληθείας ἀγωνιστής· καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ταρασσῶν τὴν ἡμετέραν ὁδὸν, διὰ τὸ ἐν ἀμφοτέροις κράτος, ὁ κράτιστος ἀμφοτέρα μετὰ τοῦτο Χριστιανοῖς. Ὅσον κακὸν καὶ γοητεία τούτοις προστιθεμένη, τῶν ἐκείνου τὸ γνωριμώτατον! ὅσω δεινότερον καὶ ἀπληστία σώματος, ἢ καὶ τοὺς τᾶλλα σοφοὺς ἐκμαίνει δύναται, καὶ χεῖρον φρονεῖν βιάζεται, καθὰ περ ὑβριστῆς πῶλος, τὸν λογισμὸν συναρπάζουσα!

Θ'. Ἦκει δὲ ἡμῖν ἐπ' αὐτὸ τὸ κεφάλαιον ὁ λόγος. Καὶ μὴ πρὸς τὰ πρῶτά τις ὀρῶν Κυπριανοῦ, ταῖς ἡδοναῖς ἐφιέτω· τοῖς δὲ τελευταίοις σωφρονιζέσθω. Παρθένος τις ἦν τῶν εὐπατρίδων, καὶ κοσμίω. 35.1180 Ἀκούετε, παρθένοι, καὶ συναγάλλεσθε, μάλλον δὲ καὶ τῶν ὑπὸ ζυγὸν ὅσαι σώφρονές τε καὶ φιλοσώφρονες· κοινὸν γὰρ ἀμφοτέροις καλλώπισμα τὸ διήγημα. Καὶ ἡ παρθένος καλῇ τῷ εἶδει σφόδρα προσαδέτω ταύτη μεθ' ἡμῶν ὁ θεῖος Δαβὶδ, Πᾶσα ἡ δόξα, λέγων, τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως ἔσωθεν, νύμφη Χριστοῦ γνησία, κάλλος ἀπόθετον, ἄγαλμα ἔμψυχον, ἀνάθημα ἄσυλον, τέμενος ἀνεπίβατον, κῆπος κεκλεισμένος, πηγὴ ἐσφραγισμένη (προσαδέτω γὰρ τι καὶ Σολομῶν), μόνῳ Χριστῷ τηρουμένη. Ταύτης ὁ μέγας ἦλω Κυπριανός, οὐκ οἶδ' ὅθεν καὶ ὅπως, τῆς πάντα ἀσφαλοῦς καὶ κοσμίας. Ψαύουσι γὰρ ὀφθαλμοὶ λίχνοι καὶ τῶν ἀψάυστων, τὸ προχειρότατον ὀργάνων καὶ ἀπληστότατον. Καὶ οὐχ ἦλω μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπεῖρα. Ὡς τῆς εὐηθείας, εἰ ταύτην συλήσειν ἤλπιζε, μάλλον δὲ τῆς ἀναισχυντίας τοῦ τὰ τοιαῦτα τολμῶντός τε καὶ τολμᾶν πείθοτος! Ἐκεῖνος καὶ εἰς τὸν παράδεισον ἀπ' ἀρχῆς παρέδου κατὰ τοῦ πρώτου πλάσματος· καὶ μέσος ἀγγέλων ἴσταται τὸν Ἰὼβ ἐξαιτήσων· καὶ τὸ τελευταῖον, κατ' αὐτοῦ τολμᾶ τοῦ Δεσπότη, τοῦ καταλύσοντος αὐτὸν καὶ θανατώσοντος, καὶ πείραν προσάγει τῷ ἀπειράστῳ (ἐπειδὴ δεύτερον Ἀδὰμ εἶδε τοῦ Θεοῦ τὸ φαινόμενον), ὡς καὶ τοῦτον καταπαλαίσων. Ἦγνῶναι γὰρ, ὅτι περιπεσεῖται θεότητι, προσδραμῶν ἀνθρωπότητι. Τί οὖν θαυμαστόν, εἰ καὶ διὰ Κυπριανοῦ πειράται τῆς ἀγίας ψυχῆς, καὶ τοῦ ἀνεπάφου σώματος;

Ι'. Πλὴν ὁ μὲν ἐπεῖρα, καὶ προαγωγῶν χρεῖται, οὐ γυναικίω τινὶ παλαιῶ τῶν πρὸς ταῦτα ἐπιτηδεῖων, ἀλλὰ δαιμόνων τινὶ τῶν φιλοσωμάτων καὶ φιληδόνων· ἐπειδὴ ταχεῖαι πρὸς τὴν τῶν τοιούτων ὑπηρεσίαν αἱ ἀποστατικαὶ δυνάμεις καὶ φθονεραὶ, πολλοὺς κοινωνοὺς ζητοῦσαι τοῦ πτώματος. Καὶ ὁ μισθὸς τῆς προαγωγίας, θυσία τε καὶ σπονδαί, καὶ ἡ δι' αἱμάτων καὶ κνίσσης οἰκείωσις· τοιούτους γὰρ ἔδει μισθοὺς εἶναι τοῖς τὰ τοιαῦτα χαριζομένοις. Ἡ δὲ ὡς ἦσθετο τοῦ κακοῦ, καὶ τὴν ἐπιβουλήν ἔγνω (τα χύτεραι γὰρ αἱ καθαραὶ ψυχαὶ καὶ θεοειδεῖς πρὸς θήραν τοῦ ἐνεργούντος, καὶ ὅτι μάλιστα σοφιστικὸς ἦ καὶ ποικίλος τὴν ἐπιχείρησιν), τί ποιεῖ, καὶ τί

ἀντιτεχνᾶται τῷ δημιουργῷ τῆς κακίας; Πάντων ἀπογνοῦσα τῶν ἄλλων, ἐπὶ τὸν Θεὸν καταφεύγει, καὶ προστάτην ποιεῖται κατὰ τοῦ μισητοῦ πόθου τὸν ἑαυτῆς νυμφίον, ὃς καὶ Σωσάνναν ἐρρύσατο, καὶ Θέκλαν διέσωσεν· τὴν μὲν ἀπὸ πικρῶν πρεσβυτέρων, τὴν δὲ ἀπὸ τυράννου μνηστήρος, καὶ τὴν 35.1181 ραννικωτέρας μητρός. Τίνα τοῦτον; Χριστὸν, ὃς καὶ πνεύμασιν ἐπιτιμᾷ, καὶ κουφίζει βαπτιζομένους, καὶ πεζεύει πέλαγος, καὶ λεγεῶνα πνευμάτων τῷ βυθῷ δίδωσι· καὶ ῥύεται μὲν ἐκ λάκκου δίκαιον λέουσι προτεθέντα βορὰν, καὶ χειρῶν ἐκτάσει τοὺς θήρας νικήσαντα· ῥύεται δὲ ὑπὸ κήτους καταποθέντα φυγάδα προφήτην, κάντοῖς σπλάγχθοις τὴν πίστιν διασωσάμενον· σώζει δὲ Ἀσσυρίους ἐν φλογὶ παιῖδας, ἀγγέλω τὴν πυρὰν καταψύξας, καὶ τοῖς τρισὶ παραζεύξας τὸν τέταρτον.

ΙΑ'. Ταῦτα καὶ πλείω τούτων ἐπιφημίζουσα, καὶ τὴν Παρθένον Μαρίαν ἱκετεύουσα βοηθῆσαι παρθένῳ κινδυνευούσῃ, τὸ τῆς νηστείας καὶ χαμευνίας προβάλλεται φάρμακον· ὁμοῦ μὲν τὸ κάλλος μαραίνουσα ὡς ἐπίβουλον, ἴν' ὑποσπάσῃ τῆς φλογὸς τὴν ὕλην, καὶ δαπανήσῃ τὸ τῶν παθῶν ὑπέκκαυμα· ὁμοῦ δὲ τὸν Θεὸν ἰλεουμένη διὰ τῆς πίστεως καὶ διὰ τῆς ταπεινώσεως· οὐδενὶ γὰρ οὕτω τῶν πάντων, ὡς κακοπαθεία, θεραπεύεται Θεός, καὶ δάκρυσι τὸ φιλόανθρωπον ἀντιδίδοται. Ποθεῖτε τὰ ἐξῆς, οἶδ' ὅτι, τοῦ διηγήματος. Ἀγωνιάτε γὰρ ὑπὲρ τῆς παρθένου, καὶ τοῦ ἐραστοῦ δὲ οὐχ ἦττον, μὴ εἰς κακὸν ἀμφοτέροις ὁ πόθος ἔληξεν. Ἀλλὰ θαρσεῖτε. Πίστεως γὰρ ὁ πόθος πρόξενος γίνεται· καὶ παρθένον ἑαυτῷ μνηστεύων ὁ ἐραστής, ὑπὸ Χριστοῦ μνηστεύεται· καὶ ἡ μὲν τῶν πόθων φλόξ ἀποσβέννυται, ἡ δὲ τῆς ἀληθείας ἀνάπτεται. Πῶς καὶ τίνα τρόπον; Ἐν ταῦθά μοι τὸ τοῦ διηγήματος ἡδιστον. Νικᾷ ἡ παρθένος, νικᾶται ὁ δαίμων. Ὁ πειραστής πρόσσει τῷ ἐραστῇ, καταμηνύει τὴν ἦτταν· περιφρονεῖται. Δυσχεραίνει τῆς ὑπεροψίας· ἀμύνεται τὸν ὑπὲρ ὀπτην. Ἡ ἄμυνα δὲ τίς; Εἰς αὐτὸν εἰσοικίζεται τὸν τέως θεραπευτὴν, ἵνα κακῷ τὸ κακὸν ἐκκρουσθῇ, καὶ λύσσα λύσσης ἴαμα γένηται. Τῆς παρθένου μὲν ἀποκρούεται, καθάπερ τι μηχανήμα τείχους ὄχυροῦ καὶ γενναίου, λόγου φυγᾶς καὶ δεήσεως· τῷ πέμψαντι δὲ προσπαλαίει, (ὦ τοῦ θαύματος!) πρὸς τὸν βαλόντα πάλιν ἀναστραφεῖς, καὶ συμπνίγων, ὥσπερ τινὰ Σαοῦλ δευτέρον.

ΙΒ'. Τί οὖν ὁ ἄφρων ἐραστής καὶ σώφρων ἐπίληπτος; Ζητεῖ τοῦ κακοῦ τὴν λύσιν, εὕρισκει· εὐμή 35.1184 χανον γὰρ ἅπαν τὸ πιεζόμενον. Τίς ἡ λύσις; Ἐπὶ 35.1184 τὸν τῆς παρθένου καταφεύγει Θεὸν, ὥσπερ Σαοῦλ ἐπὶ τὴν κινύραν τοῦ Δαβὶδ καὶ τὰ κρούσματα· πρόσσει τῷ ταύτης Ποιμένι· καθαίρεται, ὥσπερ τοῦ πόθου διὰ τῆς πληγῆς, οὕτω τοῦ πονηροῦ πνεύματος διὰ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως· μετατίθεται τὸν πόθον· ἐπὶ πολὺ μὲν ἀπιστούμενος καὶ ἀποπεμπόμενος· καὶ γὰρ ἐδόκει τὸ πρᾶγμα τῶν ἀπίστων εἶναι καὶ θαυμασίων, Κυπριανὸν ἐν Χριστιανοῖς ἀριθμῆ θῆναί ποτε, εἰ καὶ πάντες ἄνθρωποι· μετατίθεται δ' οὖν, καὶ ἀπόδειξις τῆς μεταβολῆς ἐναργής· Προτίθησι δημοσίᾳ τὰς γοητικὰς βίβλους· θριαμβεύει τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τὴν ἀσθένειαν· κηρύσσει τὴν ἄνοιαν, λαμπρὰν ἐξ αὐτῶν αἶρει τὴν φλόγα, πυρὶ δαπανᾷ τὴν μακρὰν ἀπάτην, ἢ μιᾷ φλογὶ σαρκὸς οὐκ ἐπήμυεν· ἀφίσταται τῶν δαιμόνων, οἰκειοῦται Θεῷ. Ὡ τῆς χάριτος! Ὅση Θεὸν εὕρισκει πονηρῶπόθω καὶ πνεύματι, πρόβατον ἱερὸν τῆς ἱεραῆς γίνετα ποιμένης, ὡς δὲ ἐγὼ τινος ἤκουσα, καὶ νεωκόρος, πολλὰ δεηθεὶς, ἵνα φιλοσοφήσῃ τὸ ταπεινὸν εἰς κάθαρσιν τῆς προτέρας ἀλαζονείας. Εἶτα ποιμὴν, καὶ ποιμένων ὁ κράτιστός τε καὶ δοκιμώτατος. Οὐ γὰρ τῆς Καρχηδονίων προκαθέζεται μόνον Ἐκκλησίας, οὐδὲ τῆς ἐξ ἐκείνου καὶ δι' ἐκεῖνον περιβοήτου μέχρι νῦν Ἀφρικῆς, ἀλλὰ καὶ πάσης τῆς ἐσπερίου, σχεδὸν δὲ καὶ τῆς ἐώας αὐτῆς, νοτίου τε καὶ βορείου λήξεως, ἐφ' ὅσα ἐκεῖνος ἦλθε τῷ θαύματι. Οὕτω Κυπριανὸς ἡμέτερος γίνεται.

ΙΓ'. Ταῦτα ὁ τῶν σημείων καὶ τῶν τεράτων Θεός· ταῦτα, ὁ τὸν Ἴωσήφ ἀγαγὼν εἰς Αἴγυπτον ὄνιον διὰ ἀδελφῶν ἐπηρείας, καὶ ἐν γυναικὶ δοκιμάσας, καὶ ἐν σιτοδοσίᾳ δοξάσας, καὶ ἐν ἐνυπνίοις σοφίας, ἴν' ἐπὶ ξένης πιστευθῆ, καὶ ὑπὸ Φαραῶ τιμηθῆ, καὶ πατὴρ γένηται πολλῶν μυριάδων, δι' ἃς Αἴγυπτος βασανίζεται, θάλασσα τέμνεται, ἄρτος ἕεται, ἥλιος ἴσταται, γῆ τῆς ἐπαγγελίας κληροδοτεῖται. Οἶδε γὰρ πόρρωθεν καταβάλλεσθαι τῶν μεγάλων πραγμάτων ἢ σοφία τὰς ὑποθέσεις, καὶ διὰ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία οἰκονομεῖσθαι, ἵνα καὶ μᾶλλον θαυμάζηται. Ἀπόχρη καὶ ταῦτα τῶν του Κυπριανοῦ καλῶν εἰς μέτρον εὐφημίας τελειωτάτης. Νῦν δὲ τοσαῦτά ἐστι τὰ λειπόμενα καὶ τοιαῦτα, 35.1185 ὥστε εἰ καὶ μηδὲν αὐτῶ τῶν προειρημένων ὑπῆρχεν εἰς ἔπαινον, ἐξαρκεῖν τοῖς ἐξῆς νικᾶν ἅπαντας. Ἴνα γὰρ τὰ ἐν μέσῳ συντέμω, τὴν τῶν χρημάτων περιφρόνησιν, τὴν τοῦ τύφου κατάλυσιν, τὴν τοῦ σώματος παιδαγωγίαν καὶ καθαρότητα τῶν προτέρων ὁρμῶν ἀντίπαλον, τὸ περὶ τὴν ἐσθῆτα φιλόσοφον, τὸ περὶ τὰς ἐντεύξεις ὑψηλὸν τε ὁμοῦ καὶ φιλάνθρωπον, ὡς ἴσον ἀπέχειν εὐτελείας καὶ ἀυθαδείας· τὰς χαμευνίας, τὰς ἀγρυπνίας, ὅς, καίτοι τῶν τοιούτων ὀψιμαθῆς ὢν, κατὰ πολὺ τῶν προειληφόντων ἐκράτει· τὴν περὶ λόγους φιλοτιμίαν, ἐξ ὧν ἦθος ἅπαν ἐπαίδευσεν, καὶ δογμάτων ἀπαιδευσίαν ἐκάθηρε, καὶ ἀνδρῶν βίους ἐκόσμησε, καὶ τῆς ἀρχικῆς καὶ βασιλικῆς Τριάδος τὴν θεότητα τεμνομένην, ἔστι δὲ ὑφ' ὧν καὶ συναλειφομένην, εἰς τὸ ἀρχαῖον ἔπαν ἤγαγεν, ἐν ὄροις μείνας εὐσεβοῦς ἐνώσεώς τε καὶ συναριθμήσεως· ἵνα ταῦτα συνέλω διὰ τὴν ἀμετρίαν, τῇ τοῦ βίου καταλύσει συγκαταλύσω τὸν λόγον.

ΙΔ'. Ἐμαίνεται καθ' ἡμῶν Δέκιος, καὶ πάσας ἰδέας κολάσεων ἐπενόει, καὶ τὰ μὲν ἤδη παρῆν τῶν δεινῶν, τὰ δὲ ἔμελλεν· ἴσον δὲ ἀγώνισμα ποιεῖται, καὶ Χριστιανούς ἐλεῖν, καὶ τοὺς πρὸ αὐτοῦ διώκτας ὑπερβαλεῖν, μᾶλλον δὲ, ἢ Χριστιανούς πάντας, ἢ Κυπριανὸν μόνον ἐλεῖν τε καὶ παραστήσασθαι. Ὅσῳ γὰρ εὐσεβείᾳ τε καὶ δόξῃ διαφέρει τὸν ἄνδρα ἐγὶ νωσκε, τοσοῦτῳ καὶ τὴν νίκην ἑαυτῷ περιφανέστεραν ἑώρα καὶ λαμπροτέραν, εἰ τούτου κρατήσειεν. Ἐκείνως μὲν γὰρ Χριστιανῶν μόνον ὑπάρχειν κρατεῖν, οὕτω δὲ καὶ φιλοσοφίας αὐτῆς, καὶ λόγων. Καὶ τὴν γλῶσσαν περιελεῖν πρότερον, εἶτα ἀφώνους ἀπαγαγεῖν καὶ ἀλόγους τοὺς ὑπ' ἐκείνης ἐρειδομένους, ἀρίστης εἶναι στρατηγίας ἐνόμιζεν· οὐκ ὀρθῶς μὲν, οὐδὲ εὐσεβῶς ταῦτα διανοοῦμενος, οὐ μὴν παντάπασιν ἀλογίστως, πρὸς γε τὴν ἑαυτοῦ βούλησιν καὶ ἐπιχείρησιν· ἔδειξε δὲ τὸ ἔργον. Ἐπειδὴ γὰρ ἅπασαν προσβολὴν τε καὶ πείραν ἀνδρικῶς τε καὶ γενναίως ἀποσεισάμενος, ὥσπερ τις πέτρα παράλιος κυμάτων ἐπιδρομᾶς, τέλος ἐξορίαν ὑπ' αὐτοῦ κατακρίνεται· οὐ τὸ καθ' ἑαυτὸν ἔστερξεν ὁ γεννάδας, οὐδὲ ἠγάπα σωζόμενος· οὐδὲ ἀσφάλειαν τῷ σώματι μᾶλλον τὴν ἀτιμίαν ἐνόμιζεν, ἢ ψυχῆς κίνδυνον τὴν ἡσυχίαν, καὶ τὸ περιορᾶν τοὺς ἄλλους τῷ καιρῷ κινδυνεύοντας, οὐκ ὄντος τοῦ παιδοτριβοῦντος, καὶ πρὸς τὸν ἀγῶνα θαρρύνοντος. Οὐ γὰρ μικρὸν δύνασθαι καὶ λόγον εἰς ἀνδρείας προσθήκην τοῖς ἀποδουμένοις πρὸς τὸ τῆς ἀρετῆς στάδιον. 35.1188

ΙΕ'. Διὰ τοῦτο τῷ σώματι μὲν ἀπῆν, τῷ πνεύματι δὲ παρῆν, καὶ τοῖς ἀθλοῦσι συνηγωνίζετο· καὶ τῇ γλώσση μὲν βοηθεῖν οὐκ εἶχεν, βοηθεῖ δὲ τῷ γράμματι. Πῶς; Ἀλείπτῃς ὑπερόριος γίνεται, τοὺς προτρεπτικούς συγγράφων, καὶ λογογραφῶν τὴν εὐσεβείαν, καὶ πλείους ἐκεῖνος σχεδὸν ἐξ ἐπιτολῶν ποιεῖται μάρτυρας μόνος, ἢ πάντες δι' ἑαυτῶν οἱ παρόντες τοῖς τότε κάμνουσι. Πείθει γὰρ, μὴ πατρίδα, μὴ γένος, μὴ περιουσίαν, μὴ δυναστείαν, μὴ ἄλλο τι τῶν χαμαὶ κειμένων, ἔμπροσθεν ἄγειν τῆς ἀληθείας, καὶ τῶν ἐκεῖθεν ἀποκειμένων ἄθλων τῆς ἀρετῆς, τοῖς ὑπὲρ τοῦ καλοῦ κινδυνεύουσι. Καὶ ταύτην εἶναι πραγματειῶν τὴν ἀρίστην, αἵματος ὀλίγου βασιλείαν οὐρα νῶν ὠνήσασθαι, καὶ δόξης αἰδιότητα τῶν προσκαίρων ἀντιλαβεῖν ἀγαθῶν. Μίαν μὲν γὰρ εἶναι πατρίδα τοῖς ὑψηλοῖς, τὴν νοουμένην Ἱερουσαλήμ, οὐ τὰς

μικροῖς ὀρίοις ἐνταῦθα διειλημμένας, καὶ πολλοὺς ἀμειβούσας οἰκήτορας· μίαν δὲ γένους λαμπρότητα, τὴν τῆς εἰκόνης τήρησιν, καὶ πρὸς τὸ ἀρχέτυπον ἐξομοίωσιν, ὅσον ἐφικτὸν τοῖς σαρκὸς δεσμίοις, καὶ βραχεῖαν ἀπορρόην τοῦ καλοῦ δέχεσθαι δυναμένοις· μίαν δὲ δυναστείαν, τὸ κατὰ τοῦ πονηροῦ κράτος, καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ἀνάλωτον καὶ ἀήττητον ἐν τοῖς ὑπὲρ εὐσεβείας ἀγῶσιν, ἠνίκα κακία πρὸς ἀρετὴν ἀγωνίζεται, καὶ κόσμος πρὸς κόσμον, ὁ λυόμενος πρὸς τὸν ἐστῶτα, καὶ πικρὸς ἀγωνοθέτης πρὸς γενναίους ἀγωνιστὰς, καὶ Βελίαρ πρὸς Χριστὸν παρατάσεται. Διὰ ταῦτα καταφρονεῖν μὲν ξιφῶν ἀνέπειθε, ψυχρὸν δὲ νομίζειν τὸ πῦρ, ἡμέρους δὲ οἶεσθαι θηρῶν τοὺς ἀγριωτάτους, λιμὸν δὲ ὑπολαμβάνειν τὴν ἀνωτάτω τρυφήν, δάκρυα δὲ τῶν οἰκείων, καὶ θρήνους, καὶ οἰμωγὰς παρατρέχειν, ὡς τοῦ πονηροῦ δελεάσματα, καὶ κωλύματα τῆς θείας ὁδοιπορίας. Ταῦτα γὰρ εἶναι ἀνδρικῶν ψυχῶν καὶ γενναίων, καὶ λογισμοῦ σῶφρονος. Καὶ τὸ παράδειγμα ἐγγύθεν αὐτὸς ὁ ταῦτα λέγων καὶ γράφων, πάντα ἠγησάμενος σκύβαλα, ἵνα Χριστὸν κερδήσῃ.

Ις'. Οὕτω διανοούμενος Κυπριανὸς, καὶ οὕτως ὀπλίζων τοῖς λόγοις πρὸς τὸν ἀγῶνα, πολλοὺς ἀθλητὰς ἀπειργάζετο. Καὶ τίνα μισθὸν τούτων κο 35.1189 μίζεται; Ὡς δαψιλῆ καὶ φιλότιμον! Μάρτυς ἐπὶ πᾶσιν οἷς προέπεμψε γίνεται, ξίφει τὴν κεφαλὴν τμηθεὶς καὶ ταῖς πολλαῖς βασάνοις ταύτην ἐπιτίθησι τὴν κορωνίδα. Οὕτω Χριστῷ προσάγεται, οὕτω πρὸς Χριστὸν μετατίθεται, ὁ πολὺς ἐν ἀσεβείᾳ, καὶ πλείων ἐν εὐσεβείᾳ Κυπριανὸς, ὁ μέγας καὶ διώκτης καὶ στεφανίτης, ὁ τὴν μεταβολὴν οὐχ ἤττον ἢ τὴν ἀρετὴν θαυμάσιος. Οὐ γὰρ οὕτω μέγα τύπον ἀγαθοῦ διασώσασθαι, ὡς τὸ καινοτομησαὶ θεοσέβειαν. Τὸ μὲν γὰρ τῆς συνηθείας, τὸ δὲ τῆς εὐβουλίας· καὶ τὸ μὲν τῶν πολλοῖς ὑπαρχόντων, τοῦ δὲ ὀλίγα τὰ παραδείγματα.

ΙΖ'. Ἄλλ' οἷον δὴ κάκεινο τῶν ἐκείνου θαυμάτων; Μικρὸν ἔτι τῷ λόγῳ προσκαρτερήσωμεν, ἵνα τῷ ἀθλητῇ χαρισώμεθα. Τοιαύτη μὲν ἡ τοῦ ἀνδρὸς πολιτεία, τοιοῦτος δὲ ὁ τῆς ἀθλήσεως τρόπος. Ἐπεὶ δὲ καταλύει τὸν βίον (εἰ θέμις τοῦτο εἰπεῖν, ἀλλὰ μὴ πρὸς Θεὸν ἐκδημίαν ὀνομάσαι τὸ ἐκείνου πρᾶγμα, ἢ πόθου πλήρωσιν, ἢ δεσμῶν λύσιν, ἢ βάρους διάζευξιν), θαυματουργεῖται τι κἀνταῦθα τῶν προειληφότων ἄξιον· τὸ μὲν ὄνομα πολὺ παρὰ πᾶσι Κυπριανοῦ, καὶ οὐ Χριστιανοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς τὴν ἐναντίαν ἡμῖν τεταγμένοις (πᾶσι γὰρ ὁμοίως τὸ καλὸν αἰδέσιμον)· τὸ σῶμα δὲ ἀφανὲς ἦν, καὶ ὁ θησαυρὸς παρὰ τινὶ γυναικί τῶν θερμῶν εἰς εὐσέβειαν, καὶ τοῦτο ἐπὶ μακρόν· οὐκ οἶδ' εἴτε τιμῶντος τοῦ Θεοῦ τὴν φιλόθεον, καὶ διὰ τοῦτο περιεχομένην τοῦ μάρτυρος, εἴτε τὸν πόθον ἡμῶν γυμνάζοντος, εἰ μὴ φέροιμεν ζημιούμενοι, καὶ τῶν ἀγίων λειψάνων ἀποστερούμενοι. Ἐπεὶ δὲ οὐκ ἠνέσχετο τὸ πάντων ἀγαθὸν ἴδιον ποιῆσαι τινος ὁ τῶν μαρτύρων Θεὸς, οὐδὲ τὸ κοινὸν ζημιῶσαι τῇ πρὸς ἐκείνην χάριτι, δημοσιεύει τὸ σῶμα δι' ἀποκαλύψεως, καὶ ταύτην γυναικί τινὶ τῶν ἀξίων τὴν τιμὴν καταθέμενος· ἵν' ἀγιασθῶσι καὶ γυναῖκες, ὡςπερ τὸν Χριστὸν καὶ τεκοῦσαι πρότερον, καὶ τοῖς μαθηταῖς ἀπαγγείλασαι μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν, οὕτω καὶ νῦν Κυπριανὸν, ἡ μὲν παραδείξασα, ἡ δὲ παραδοῦσα τὸ κοινὸν ὄφελος. Τοῦτο τῶν ἐκείνου καλῶν τὸ τελευταῖον. Οὕτως εἰς μέσον ἔρχεται ὁ τοῦ μὴ λαθεῖν ἄξιος, καὶ οὐ συγχωρεῖται φιλοσοφῆσαι τὴν ἑαυτοῦ κλοπὴν, ἐπειδὴ καὶ τῶν ἐπὶ τοῖς σώμασι τιμῶν κρείσσω ἐκεῖνος καὶ ὑψηλότερος, 35.1192

ΙΗ'. Τὰ μὲν οὖν παρ' ἡμῶν τσαῦτα, καὶ οὐκ οἶδ', ὅτι δεῖ πλείονα λέγειν. Οὐδὲ γὰρ, εἰ μακρὸν ἀποτείναιμεν λόγον, εἴποιμεν ἄν τι τῶν ἐκείνῳ προσόντων ἄξιον, καὶ ὧν ἕκαστος περὶ τοῦ ἀνδρὸς ὑπέληφεν. Καὶ ταῦτα, ὅσον ἀφοσιώσασθαι τὴν ὀφειλομένην ἐκείνῳ τιμὴν, διήλθομεν· τὰ δὲ λοιπὰ παρ' ὑμῶν αὐτῶν προσθετέον, ἵνα τι καὶ αὐτοὶ τῷ μάρτυρι προσενέγκητε, τὴν τῶν δαιμόνων καθαίρεσιν, τὴν τῶν νόσων κατάλυσιν, τὴν τοῦ μέλλοντος πρόγνωσιν· ἃ πάντα δύναται Κυπριανοῦ καὶ ἡ κόνις μετὰ τῆς πίστεως, ὡς ἴσασιν οἱ πεπειραμένοι, καὶ τὸ

θαῦμα μέχρις ἡμῶν παραπέμπαντες, καὶ τῷ μέλλοντι παραδώσοντες χρόνῳ. Μᾶλλον δὲ τὰ μείζω τούτων προεισενέγκατε, καὶ οἷα τοὺς ἐκεῖνον γνησίως τιμῶντας εἰκὸς, σώματος κένωσιν, ψυχῆς ἀνάβασιν, κακίας ἀποφυγὴν, ἀρετῆς ἐπίδοσιν· αἱ παρθένοι τὴν ἀσαρκίαν, αἱ γυναῖκες τὴν εὐκοσμίαν ἀρετῆς μᾶλλον ἢ σώματος, οἱ νέοι τὴν κατὰ τῶν παθῶν ἀνδρίαν, οἱ πρεσβῦται τὴν εὐβουλίαν, οἱ ἐν δυναστείᾳ τὴν εὐνομίαν, οἱ ἐν στρατηγίᾳ τὴν ἡμερότητα, οἱ ἐν λόγοις τὸ εὐλογον· εἶπω τι καὶ τῶν ἡμετέρων, οἱ ἱερεῖς τὴν μυσταγωγίαν, οἱ τοῦ λαοῦ τὴν εὐπείθειαν, οἱ ἐν πένθει τὴν παράκλησιν, οἱ ἐν εὐημερίᾳ τὸν φόβον, οἱ πλούσιοι τὴν μετάδοσιν, οἱ πένητες τὴν εὐχαριστίαν· πάντες τὴν κατὰ τοῦ πονηροῦ καὶ πικροῦ διώκτου παράταξιν, ἵνα μὴ φαινόμενος βάλῃ, μὴ τοξεύῃ κρυπτόμενος, μὴ ὡς σκότος πολεμῇ, μὴ ὡς ἄγγελος φωτὸς παίζει, καὶ κλέπτη πρὸς τὸ τῆς ἀπωλείας βάραθρον.

ἸΘ'. Δεινὸν ὀφθαλμοῖς ἀλῶναι, καὶ γλώσσει τρωθῆναι, καὶ ἀκοῇ δελεασθῆναι, καὶ διὰ θυμοῦ ζέσαντος ἐμπρησθῆναι, καὶ γεύσει κατενεχθῆναι, καὶ ἀφῆ μαλακισθῆναι, καὶ τοῖς ὅπλοις τῆς σωτηρίας, ὅπλοις θανάτου χρῆσασθαι· δέον τῷ θυρεῷ φραξαμένους τῆς πίστεως, στήναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ Πονηροῦ· καὶ μετὰ Χριστοῦ νικήσαντας, καὶ μετὰ τῶν μαρτύρων ἀθλήσαντας, τῆς μεγάλης ἐκείνης ἀκοῦσαι φωνῆς· Δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἐπηγγελμένην ὑμῖν βασιλείαν, ἔνθα εὐφραινομένων πάντων ἢ κατοικία, καὶ χορευόντων χορείαν τὴν ἀκατάλυτον· ἔνθα ἦχος ἑορταζόν 35.1193 των, καὶ φωνὴ ἀγαλλιᾶσεως, καὶ θεότητος ἔλλαμψις τελεωτέρα καὶ καθωτέρα, ἥς νῦν ἐν αἰνίγμασι καὶ σκιαῖς ἢ ἀπόλαυσις. Τούτοις Κυπριανὸς χαίρει μᾶλλον τιμώμενος, ἢ πᾶσιν ὁμοῦ τοῖς ἄλλοις· ταῦτα καὶ παρὼν ἐφιλοσόφει τῷ βίῳ, καὶ ἀπὼν πᾶσι διακελεύεται διὰ τῆς ἡμετέρας φωνῆς· ἦν μηδαμῶς ἀτιμάσητε, εἶπερ τι μέλει τῆς ἐκείνου καρτερίας ὑμῖν, καὶ τῶν ἐκείνου περὶ τῆς ἀληθείας ἀγωνισμάτων, κάμοῦ τοῦ ταῦτα πρεσβεύοντος. Αὐταῖ σοι τῶν ἐμῶν λόγων αἱ ἀπαρχαί, ὧ θεία καὶ ἱερὰ κεφαλή· τοῦτό σοι καὶ τῶν λόγων γέρας καὶ τῆς ἀθλήσεως· οὐ κότινος Ὀλυμπιακός, οὔτε μῆλα Δελφικὰ παίγνια, οὐδὲ Ἴσθμικὴ πίτυς, οὐδὲ Νεμαίας σέλινα, δι' ὧν ἔφηβοι δυστυχεῖς ἐτιμήθησαν· ἀλλὰ λόγος, τὸ πάντων οἰκειότατον τοῖς Λόγου θεραπευταῖς· εἰ δὲ καὶ τῶν σῶν ἄθλων καὶ λόγων ἄξιον, τοῦ Λόγου τὸ δῶρον. Σὺ δὲ ἡμᾶς ἐποπτεύοις ἄνωθεν ἴλεως, καὶ τὸν ἡμέτερον διεξάγοις λόγον καὶ βίον, καὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο ποιμνιον ποιμαίνεις, ἢ συμποιμαίνεις, τὰ τε ἄλλα εὐθύνων ὡς οἶόν τε πρὸς τὸ βέλτιστον, καὶ τοὺς βαρεῖς λύκους ἀποπεμπόμενος, τοὺς θηρευτὰς τῶν συλλαβῶν καὶ τῶν λέξεων· καὶ τὴν τῆς ἀγίας Τριάδος ἔλλαμψιν, ἥς σὺ νῦν παραστάτης, τελεωτέραν τε καὶ λαμπροτέραν ἡμῖν χαριζόμενος, ἦν προσκυνοῦμεν, ἦν δοξάζομεν, ἢ συμπολιτευόμεθα, προσκυνοῦντες Πατέρα ἐν Υἱῷ, Υἱὸν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι, ἢ καὶ παρασταίημεν ὕστερον εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι, ἥς καὶ μεταλάβοιμεν τέλειοι τελείως, ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.